**Комунальний заклад**

**«Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»**

**Чернігівської обласної ради»**

**ЗАТВЕРДЖУЮ**
В.о. директора КЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування» ЧОР
_____ Вікторія МАЛОФЕЄНКО
«28» серпня 2026 р.

# РОБОЧА ПРОГРАМА

## НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## «ОСНОВИ БУТАФОРІЇ»

**Освітньо-професійна програма:**

**«Перукарське мистецтво та декоративна косметика»**

**Галузь знань: J Транспорт та послуги**

**Спеціальність: J 1 Послуги краси**

Робоча програма навчальної дисципліни складена на підставі ОПП «Перукарське мистецтво та декоративна косметика».

Розглянуто та погоджено на засіданні циклової комісії «Перукарське мистецтво та декоративна косметика»
Протокол №1 від «27» серпня 2026 року

Голова циклової комісії _____ Антоніна ОГОЛЬЦОВА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Чернігів – 2026

## Опис навчальної дисципліни

| Показник | Значення показника |
|---|---|
| Назва дисципліни | Основи бутафорії |
| Характеристика навчальної дисципліни | - Освітній компонент за вибором студентів, який формує спеціальні компетентності |
| Освітній компонент | ВК - основи бутафорії |
| Кількість кредитів<br>- за стандартом<br>- за ОПП (скорочений термін) | <br>1<br>1 |
| Кількість годин за навчальним планом:<br>- Загальний обсяг<br>- Лекції<br>- Практичні заняття<br>- Самостійна робота | <br><br>30<br>7<br>14<br>9 |
| Метод підсумкового контролю | залік |
| Розподіл<br>- за курсами<br>- за семестрами | <br>2 курс<br>3 семестр |

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:**

- формування знань з основ бутафорії для подальшого використання при створенні образів;
- формування у здобувачів фахової передвищої освіти знань в сфері основ бутафорії для подальшого розвитку творчого потенціалу та сомовдосконалення.

**Завдання:**

- вивчення теоретичних з знань з основ бутафорії для подальшого розвитку творчого потенціалу;
- вивчення загальних принципів бутафорії;
- набуття навичок застосування знань з основ бутафорії під час реалізації творчих проектів по створенню образів.

## 2. **Структура навчальної дисципліни**

| № п\п | Тема | Кількість годин | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Всього годин | З них | | | |
| | | | Лекційні заняття | Семінарські заняття | Практичні заняття | Самостійна робота |
| **1 Основи роботи з кольором та фактурами** | | **11** | **4** | **-** | **4** | **3** |
| 1.1 | Вступ. | 1 | 1 | - | - | - |
| 1.2 | Види фарбування. | 4 | 1 | - | 2 | 1 |
| 1.3 | Створення фактур. | 6 | 2 | - | 2 | 2 |
| **2 Основи роботи з об'ємом** | | **19** | **3** | **-** | **10** | **6** |
| 2.1 | Пап'є-маше. | 7 | 1 | - | 4 | 2 |
| 2.2 | Формування об'єму. | 5 | 1 | - | 2 | 2 |
| 2.3 | Робота з картоном. | 7 | 1 | - | 4 | 2 |
| | **Всього** | **30** | **7** | **-** | **14** | **9** |

## 3. **Програма навчальної дисципліни**

**Розділ 1. Основи роботи з кольором та фактурами**

**Тема 1.1. Вступ.**

Вступ. Поняття «бутафорія». Роль предмету в підготовці фахових молодших бакалаврів зі спеціальності «Дизайн». Мета та зміст предмету.

**Тема 1.2 Види фарбування**.

Види фарб. Кольори. Види фарбування.

Практична робота № 1: Види фарбування поверхонь.

*Самостійна робота*:

- Виконати фарбування гіпсової заготовки (1 год.).

**Тема 1.3 Створення фактур**.

Трафарети. Види та призначення. Молди. Види та призначення. Особливості роботи з молдами.

Поняття «фактура» та «текстура». Текстурні пасти. Створення фактур різними способами (фольга, картон, серветки, текстурні пасти, та ін).. Робота з гіпсом.

Практична робота № 2: Створення фактур.

*Самостійна робота*:

- Дібрати склянку від кави для подальшого оздоблення (1 год.).
- Оздобити склянку від кави методом створення фактури (1 год.).

**Розділ 2. Основи роботи з об'ємом**

**Тема 2.1. Пап'є-маше.**

Пап'є-маше. Історія. Види технік. Матеріали та інструменти. Особливості та нюанси бутафорії з пап'є-маше.

Практична робота № 3: Виготовлення виробу в техніці пап'є- маше.

Практична робота № 4: Фарбування виробу в техніці пап'є- маше.

*Самостійна робота*:

- Створити добірку прикладів виробів з пап'є-маше (новорічні прикраси, садовий та декор інтер'єру тощо) (1 год.).
- Виконати ескіз майбутнього виробу з пап'є-маше (1 год.).

**Тема 2.2. Формування об'єму.**

Способи створення об'єму. Вироби з вати. Каркасні та без каркасні види. Технологія виготовлення виробів з вати. Інструменти та матеріали. Робота з молдами.

Практична робота № 5: Виготовлення виробу з використанням вати.

*Самостійна робота*:

- Створити добірку прикладів виробів з вати (новорічні прикраси, декор інтер'єру тощо) (1 год.).
- Виконати ескіз майбутнього виробу з вати (1 год.).

**Тема 2.3. Робота з картоном.**

Бутафорія з картону. Приклади виробів з картону. Їх застосування. Інструменти та матеріали.

Практична робота № 6: Виготовлення виробу з картону.

Практична робота № 7: Фарбування виробу з картону.

*Самостійна робота*:

- Створити добірку прикладів виробів з картону (1 год.).
- Виконати ескіз майбутнього виробу з картону (1 год.).

## 4. **Поурочно-тематичний план**

| № п\п | Кількість годин на тему | Назва теми | Кількість годин на урок | № уроку | Назва теми уроку |
|---|---|---|---|---|---|
| **3 СЕМЕСТР** | | | | | |
| **РОЗДІЛ 1<br>Основи роботи з кольором та фактурами** | | | | | |
| 1.1 | 1 | Вступ. | 1 | 1 | Вступ. Поняття «бутафорія». Роль предмету в підготовці фахових молодших бакалаврів зі спеціальності «Дизайн». Мета та зміст предмету. |
| 1.2 | 3 | Види фарбування. | 1 | 2 | Види фарб. Кольори. Види фарбування. |
| | | | 2 | 3-4 | Практична робота № 1: Види фарбування поверхонь. |
| 1.3 | 4 | Створення фактур. | 1 | 5 | Трафарети. Види та призначення. Молди. Види та призначення. Особливості роботи з молдами. |
| | | | 1 | 6 | Поняття «фактура» та «текстура». Текстурні пасти. Створення фактур різними способами (фольга, картон, серветки, текстурні пасти, та ін).. Робота з гіпсом. |
| | | | 2 | 7-8 | Практична робота № 2: Створення фактур. |
| **РОЗДІЛ 2<br>Основи роботи з об’ємом** | | | | | |
| 2.1 | 5 | Пап’є-маше. | 1 | 9 | Пап’є-маше. Історія. Види технік. Матеріали та інструменти. Особливості та нюанси бутафорії з пап’є-маше. |
| | | | 2 | 10-11 | Практична робота № 3: Виготовлення виробу в техніці пап’є-маше. |
| | | | 2 | 12-13 | Практична робота № 4: Фарбування виробу в техніці пап’є- маше. |
| 2.2 | 3 | Формування об’єму. | 1 | 14 | Способи створення об’єму. Вироби з вати. Каркасні та без каркасні види. Технологія виготовлення виробів з вати. Інструменти та матеріали. Робота з молдами. |

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | 2 | 15-16 | Практична робота № 5: Виготовлення виробу з використанням вати. |
| 2.3 | 5 | Робота з картоном. | 1 | 17 | Бутафорія з картону. Приклади виробів з картону. Їх застосування. Інструменти та матеріали. |
| | | | 2 | 18-19 | Практична робота № 6: Виготовлення виробу з картону. |
| | | | 2 | 20–21 | Практична робота № 7: Фарбування виробу з картону. |
| **Всього за курс 21 година** | | | | | |

## 5. Перелік компетентностей відповідно ОПП «Перукарського мистецтва та декоративної косметики»

**Загальні компетентності:**

- ЗК 6 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

**Спеціальні компетентності:**

- СК 3 Здатність застосовувати засоби та прийоми формоутворення, ескізування й макетування та моделювання для втілення дизайнерської ідеї.
- СК 10 Здатність планувати та управляти процесом розробки та виконання художніх об’єктів в області перукарського мистецтва та декоративної косметики відповідно до дизайнерського завдання.

## 6. Перелік результатів навчання відповідно ОПП «Перукарського мистецтва та декоративної косметики»

**Результати навчання:**

- РН5 Знаходити оригінальні рішення поставлених професійних завдань самостійно або в співпраці у творчому колективі (групі), аргументуючи свій вибір.
- РН11 Обґрунтовувати вибір технік, технологій та матеріалів для створеного або спроектованого продукту в області перукарського мистецтва та декоративної косметики, враховуючи його екологічну безпечність.
- РН14 Працювати автономно та/або в команді.
- РН16 Самостійно ставити цілі, організовувати робочий час та простір, дотримуватися строків виконання завдань.

## 7. Критерії оцінювання

навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Основи бутафорії» для підготовки фахових молодших бакалаврів за спеціальністю J 1 Послуги краси

| **Рівень навчальних досягнень студентів** | **Бали** | **Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів** |
|---|---|---|
| Незадовільно | 2 | Студент володіє незначною частиною тематичного матеріалу, має слабко сформований рівень створення ескізів майбутніх виробів, виявляє недостатньо сформовані творчі уміння та навички, не володіє значною частину термінологічного мінімуму; його словниковий запас в основному дає змогу викласти думку. Не може самостійно виконати практичні завдання, не дотримується строків виконання завдання. При відповіді припускається суттєвих помилок. |
| Задовільно | 3 | Студент на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює навчальний матеріал; визначає з допомогою викладача основні етапи створення та необхідні матеріали та інструменти для створення бутафорських виробів. Виконує практичні завдання в неповному обсязі з частковою допомогою викладача. Недостатньо обґрунтовано аналізує і порівнює інформацію. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається помилок, які самостійно виправити не може. Не дотримується строків виконання завдання. |
| Добре | 4 | Студент самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал; визначає основні етапи створення цілісного виробу, орієнтується в виборі необхідних інструментів та матеріалів при створенні бутафорських виробів. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію і робить висновки. Відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом. При відповіді та виконанні практичних завдань з бутафорії припускається несуттєвих помилок, які може виправити самостійно. Частково проявляє творчий підхід до виконання практичних завдань. Дотримується строків виконання завдання. |
| Відмінно | 5 | Студент самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал; визначає основні етапи створення цілісного образу, орієнтується в виборі необхідних інструментів та матеріалів при створенні бутафорських виробів з різних матеріалів. Самостійно ставить цілі, організовує робочий час та простір, дотримуватися строків виконання завдань. Виявляє пізнавально-творчий інтерес. |

## 8. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «основи бутафорії» здобувачі фахової передвищої освіти повинні:

**знати:**

- вимоги техніки безпеки при створенні бутафорських виробів;
- інструменти та матеріали необхідні для створення бутафорії;
- техніки та прийоми створення бутафорії;
- особливості створення бутафорії з різних матеріалів.

**вміти:**

- створити бутафорський виріб за власною творчою розробкою;
- розробити ескіз власної ідеї бутафорії;
- виконати підбір матеріалів для створення бутафорії;
- створити бутафорський виріб за власною уявою та ескізом для образу;

## 9. Методи контролю результатів навчання

**Поточний контроль:**

- усне опитування;
- активність роботи на заняттях;
- виконання практичних робіт;
- виконання завдань самостійного опрацювання;
- участь у творчих проектах.

**Проміжний контроль:**

- проведення контрольних тестів/робіт;
- тематичне оцінювання;
- оцінювання практичних робіт.

**Підсумковий контроль:**

- семестрове оцінювання;
- річне оцінювання;
- залік.

## 8. Методи навчання

- лекції, бесіди, пояснення;
- практичний показ/демонстрація;
- дослідницький пошук за темами навчальної дисципліни;
- відеоконференції;
- онлайн-уроки на платформах Meet та Zoom при дистанційному та змішаному навчанні;
- практичні роботи;
- творчі проекти.

## 9. Методичне забезпечення

- сайт навчальної дисципліни;

- конспект лекцій;
- інструкції до практичних робіт;
- презентації;
- відеоролики;
- розроблені тести опитування;
- інтернет-ресурси;
- власні напрацювання;

## 12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнання:

- Ноутбук Hewlett-Packard
- Мультимедійна дошка
- Мультимедіапроектор
- Крейдова дошка

Програмне забезпечення:

- для перевірки знань Google форми LearningApps.org;
- єдина корпоративна/освітня платформа Google Workspace for Education;

## 13. Рекомендована література


1. Пискун, О. М. Основи дизайну : навчально-методичний посібник для студ. спец. «Технологічна освіта» / О. М. Пискун –Чернігів : ЧДПУ, 2009.
2. Мачача Т. С. Проєктування виробів в етностилі: навчальний посібник [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021
3. Вдовченко В.В. Художнє проектування : навчальний посібник [Електронне видання]. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2021
4. Т. Лозинський Золоті та срібні прикраси України-Русі. Інститут колекціонерства українських мистецьких пам’яток при НТШ. – Львів.: 2020
5. Музей історичних коштовностей - Київ «Мистецтво» 1984
6. Дизайн: навч. посіб./ Т.С. Незвещук-Когут. Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2021.
7. Клочко Л. С.. Білан Ю. О. Сережки у костюмах мешканців Скіфії (з колекції Музею історичних коштовнстей України): Наукове видання – Музей історичних коштовностей України. – К., 2021
8. Основи теорії кольору. Навчально-методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня бакалавра спеціальності 186 “Видавництво та поліграфія” усіх форм навчання [Електронний ресурс]/ [упоряд. Т.І. Веретільник, Л.Д. Мисник, Капітан Р.Б., Мамонов Ю.П., Манзюра О.В.] ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2020

9. Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. П 80 Прокопович Т. А., Каленюк О. М., Вахрамєєва Г. І. Основи кольорознавства та декоративно-прикладного мистецтва: навч. посіб. / Прокопович Тетяна Анатоліївна, Каленюк Ольга Миколаївна, Вахрамєєва Галина Іванівна – Луцьк: Поліграфічний центр «Друк Формат», ФПО Покора І. О., 2019.
10. Прокопович Т. А. П Основи кольорознавства : навч. посіб. Друге видання, доповнене, перероблене / Прокопович Тетяна Анатоліївна. – Луцьк: Волинський національний університет ім. Лесі Українки, 2022.
11. Дяків М. В.. Самостійна робота навчальної дисципліни. – Основи кольорознавства. - Івано-Франківськ 2017
12. Бондар І. О. Б 81 Теорія кольору : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.051501 "Видавничо-поліграфічна справа" / І. О. Бондар. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016.

## 14. Інформаційні ресурси

1. https://sites.google.com/view/butaforiaidisain - сайт «основи бутафрії».
2. https://drive.google.com/drive/folders/1HKxbrfTHXsK4MvRzwETojw-ex9gQeRL1?usp=sharing - додаткові матеріали з дисципліни